

ΚΟΜΕΠ Νο 2, Μάρτιος - Απρίλιος 2021.

ΜΟΝΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΕΛΚΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΛΕΥΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΙΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟ!

του Δημήτρη Πατέλη

αν. καθηγητή Φιλοσοφίας, δρ. Πανεπιστημίου Λομονόσοφ,
μέλους ΓΣ Συλλόγου «Εμείς που σπουδάσαμε στο σοσιαλισμό»

Σε συνθήκες πρωτοφανούς κρίσης, που επιτείνεται από την πανδημία, όλο και πιο έκδηλη γίνεται η αδυναμία διαχείρισης των ανειρηνευτων αντιφάσεων, των αδιεξόδων που εκδηλώνονται τραγικά στην καθημερινή ζωή της εργατικής τάξης, του εργαζόμενου λαού. Το κεφαλαιοκρατικό σύστημα δεν μπορεί να προβάλλει ως ελκτική προοπτική για την κοινωνία.

Η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει τρεις όλο και πιο ορατούς μείζονος κλίμακας κινδύνους αυτοκαταστροφής: 1) γενικευμένο παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό πόλεμο με ευρεία χρήση όπλων μαζικής καταστροφής (μόνο στη χρονίζουσα σύρραξη της Συρίας εμπλέκονται πάνω από 90 χώρες)· 2) μεγάλης κλίμακας οικολογική καταστροφή λόγω της ληστρικής σχέσης του κεφαλαίου προς τη φύση (π.χ. πρόκληση πανδημιών ως αποτέλεσμα της καταστροφής ενδαιτημάτων της άγριας φύσης και της εντατικής βιομηχανίας τροφίμων) και 3) αποδόμηση της ανθρώπινης προσωπικότητας και κάθε συλλογικότητας, της ίδιας της δυνατότητας συγκρότησης υποκειμένου, μέσω έλλειψης όρων αξιοπρεπούς διαβίωσης, τάσεων εκφυλισμού, αποδόμησης και υπονόμευσης ακόμα και του ίδιου του βιολογικού πυρήνα του ατόμου και της οικογένειας (καταναλωτισμός συνοδευόμενος από ιδεολογήματα-δόγματα «κατασκευής πολλαπλών ταυτοτήτων», δικαιωματισμό κ.ο.κ.). Οι κίνδυνοι αυτοί δείχνουν ότι το καπιταλιστικό σύστημα δεν είναι αιώνιο, παντοδύναμο και άτρωτο –όπως το προβάλλουν οι απολογητές του– αλλά έχοντας προ πολ-

λού επιτελέσει τον ιστορικό του ρόλο, είναι πλέον δύναμη σήψης, αντίδρασης, οπισθοδρόμησης και καταστροφής.

Η νομοτελής αναγκαιότητα της επανάστασης, του σοσιαλισμού-κομμουνισμού, προβάλλει και θα προβάλλει όλο και πιο ανάγλυφα ως η μόνη προοπτική διεξόδου για τη σωτηρία, για την επιβίωση της ανθρωπότητας. Η αποτροπή της επαναστατικής προοπτικής αποκτά υπαρξιακή στρατηγική σημασία για το καθεστώς, το οποίο στην κρίση, στη σήψη και στον πόλεμο είναι καταδικασμένο να καταφεύγει σε προληπτικό ταξικό πόλεμο, στον εκφασισμό και στον ακραίο αντικομμουνισμό.

Η ιδεολογική χειραγώγηση της νεολαίας μέσω συστηματικής προπαγάνδας στα ΜΜΕ, στην εκπαίδευση, στο πανεπιστήμιο, επικεντρώνεται σε αυτή την αποτροπή, ώστε να εδραιωθούν απόψεις όπως ότι «ο καπιταλισμός είναι ο καλύτερος δυνατός...», «δεν μπορούμε να υπερβούμε την ανισότητα...» κ.ά. ώστε «να τεθούν εμπόδια στη συνάντηση του προβληματισμού και των αδιεξόδων των νέων με την προοπτική της επαναστατικής ανατροπής του καπιταλισμού. Γι' αυτό ...ο αντικομμουνισμός ...είναι κεντρική κρατική πολιτική που μεθοδεύεται και χρηματοδοτείται σε ευρωενωσιακό επίπεδο. Αιχμές είναι η διαστρέβλωση και αναθεώρηση της Ιστορίας, ειδικά γύρω από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τον ρόλο της ΕΣΣΔ, η εξίσωση του φασισμού με τον κομμουνισμό, η κατάδικη της επαναστατικής βίας και η ταύτισή της με την τρομοκρατία και τον εξτρεμισμό, η θεωρία των δύο άκρων κ.ά.» (θέση 41 ΚΕ ΚΚΕ για το 21ο Συνέδριο).

Ιδιαίτερα στο πανεπιστήμιο, ο αντικομμουνισμός επιβάλλεται ως δήθεν «αντικειμενική» και «ουδέτερη» επιστημονική ιδέα! Επομένως, «βασικό καθήκον του Κόμματος στους χώρους της Εκπαίδευσης είναι η ενίσχυση της ιδεολογικής - μορφωτικής προσπάθειας με επίκεντρο ...την αποκάλυψη του αστικού επιχειρήματος περί της “ουδετερότητας” της επιστήμης, την ανάδειξη των σύγχρονων δυνατοτήτων των παραγωγικών δυνάμεων, πρώτα απ' όλα του ανθρώπου» (θέση 42).

Ως κομμουνιστές, οφείλουμε να καταδεικνύουμε ότι το κεφάλαιο δεν μπορεί να προβάλλει ως δύναμη προόδου, δήθεν ταυτόσημη με την ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η υπαγωγή των τελευταίων στο κεφάλαιο οδηγεί σε μονομέρειες, στρεβλώσεις και τελικά σε καταστροφή της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η επιστήμη ως καθολική δημιουργική δύναμη του πολιτισμού που επαναστατικοποιεί τις παραγωγικές και όλες τις δημιουργικές δυνάμεις του ανθρώπου μπορεί να αναπτύσσεται απρόσκοπτα μόνο στη βάση της κοινωνικοποίησης, της επιστημονικής σχεδιοποίησης της παραγωγής και της κοινωνίας.

Είναι επιτακτική η ανάγκη για «συνδυασμό της θεωρητικής και πρακτικής δράσης» (θέση 27). Η πρωτοπόρος έρευνα είναι αναγκαίος όρος για την επιστημονική περιγραφή και εξήγηση της πραγματικότητας, για την επιστημονική πρόβλεψη/πρόγνωση των προοπτικών της ανθρωπότητας, για τη θεμελίωση της πρακτικής μας, της διαλεκτικής επαναστατικής στρατηγικής και τακτικής σε συνθήκες ραγδαίων αλλαγών, αύξουσας απροσδιοριστίας «στις νέες συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες στον 21ο αιώνα» (θέση 1). Επιπλέον, η ανώτερη κριτική στον αντίπαλο είναι η διερεύνηση-επίλυση των επίδικων προβλημάτων, που εξοπλίζει θετικά-επιθετικά τον αγώνα. Δεδομένης λοιπόν της «ανάγκης ανάπτυξης των θεωρητικών ιδεολογικών επεξεργασιών του κόμματος και σύνδεσής τους με την πάλη»(θέση 28), απαιτείται «κομματική διαλεκτική-υλιστική έρευνα, ...θεωρητική και επιστημονική δουλειά» (θέση 14), που δεν ανάγεται στην προπαγάνδα, στο «τι απαντάμε στον αντίπαλο», αλλά επικεντρώνεται σε στρατηγικής σημασίας αλληλένδετες κατευθύνσεις:

1) Στη δομή-χωροδικτύωμα πλανητικής κλίμακας αντιφατικά ενοποιημένης παραγωγής-εκμετάλλευσης βάσει της ανισομέρειας (ανισομετρίας) ανάπτυξης του παγκόσμιου κεφαλαιοκρατικού-ιμπεριαλιστικού συστήματος της εποχής, στις περιφερειακές ιμπεριαλιστικές ολοκληρώσεις, στην κλιμακούμενη και τεχνική υπαγωγή της παγκόσμιας εργατικής δύναμης στο πολυεθνικό-πολυκλαδικό μονοπωλιακό κεφάλαιο, στις πολλαπλά διαμεσολαβημένες μορφές και επίπεδα διάρθρωσης των σχέσεων παραγωγής-απόσπασης υπεραξίας σε παγκόσμια και περιφερειακή κλίμακα (μονοπωλιακό υπερκέρδος), στην πόλωση των ανταγωνισμών σε παγκόσμια κλίμακα σε συνάρτηση με τις αλλαγές συσχετισμών που επιφέρουν σοσιαλιστικές επαναστάσεις και αντιιμπεριαλιστικά κινήματα, στο χαρακτήρα της κρίσης και του πολέμου απ' τη σκοπιά της επανάστασης.

2) Στις νομοτέλειες της παγκόσμιας επαναστατικής διαδικασίας, στη διαλεκτική επανάστασης-αντεπανάστασης, στη διακρίβωση των συγκεκριμένων ιστορικών, αναγκαίων και ικανών, αντικειμενικών-υποκειμενικών όρων εκδήλωσης και κλιμάκωσης επαναστάσεων και σοσιαλιστικής οικοδόμησης, στη σχέση μεταξύ πρώιμων και ύστερων σοσιαλιστικών επαναστάσεων, στη διακρίβωση πρωτίστως των αντικειμενικών όρων νίκης των πρώιμων επαναστάσεων και της ήττας τους (κυρίως στην Ευρώπη, ήττας που δεν ανάγεται αποκλειστικά σε λάθος γραμμή, στον υποκειμενικό παράγοντα), στη βασική αντίφαση του σοσιαλισμού –μεταξύ τυπικής και ουσιαστικής/πραγματικής κοινωνικοποίησης– (η μη έγκαιρη επίλυση της οποίας οδηγεί σε αντεπανάσταση), στην εκάστοτε βέλ-

τιστη διευθέτηση της συσχέτισης σχεδιοτέλειας και σχεδιοποίησης – βάσει της οποίας και μόνο διευθετείται επιστημονικά και η συσχέτιση εμπορευματικών-χρηματικών σχέσεων (οι οποίες δεν ταυτίζονται με τον καπιταλισμό) και σχεδίου, στη σχέση εκτατικής-εντατικής ανάπτυξης, στη θέση και στο ρόλο της επιστήμης στη σοσιαλιστική οικοδόμηση, στη διακρίβωση του χαρακτήρα εργασίας & υποκειμένου των πρώιμων και των ύστερων επαναστάσεων κ.λπ.

3) Στις δυνατότητες και στην αναγκαιότητα ανώτερου θετικού προσδιορισμού της ενοποιημένης ανθρωπότητας, του σοσιαλισμού-κομμουνισμού, που δεν ανάγεται σε απλή άρνηση του καπιταλισμού, σε αφηρημένο αντικαπιταλισμό, αλλά συνιστά διαλεκτική ανάπτυξη-άρση ιστορίας, προϊστορίας και φυσικών προϋποθέσεων.

4) Στην κριτική μελέτη-αφομοίωση του γίνεσθαι και του κεκτημένου της επαναστατικής θεωρίας και μεθοδολογίας του μαρξισμού-λενινισμού και στην αναγκαιότητα περαιτέρω δημιουργικής ανάπτυξής του, λαμβάνοντας υπόψιν και τη συμβολή της Λογικής της Ιστορίας του Β. Βαζιούλιν και άλλων σοβιετικών ερευνητών.

Ο αγώνας οφείλει να διεξάγεται «και προς τις τρεις κατευθύνσεις του –τη θεωρητική, την πολιτική και την πρακτική-οικονομική ...ο σοσιαλισμός, από τότε που έγινε επιστήμη, απαιτεί να τον χειρίζονται σαν επιστήμη, δηλαδή να τον μελετούν» (Φ. Ένγκελς: Κ. Μαρξ, Φ. Ένγκελς, Διαλεχτά Έργα, τ.1, σ. 786-787).